

Kyrkoblad

för

Falköpings Pastorat

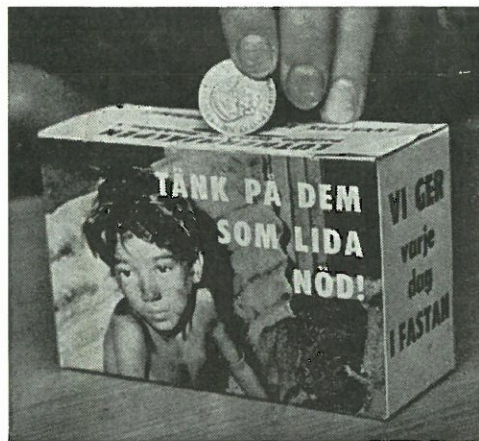

Kära församlingsbor

En av Lutherhjälpens medarbetare träffade nyligen en kvinna — Joro hette hon — i en by i centrala Tanzania. Joro hade som ung fallit i elden i sin hydda och fått ena foten sönderbränd. Byborna fruktade att hon var besatt av en ond ande och drev ut henne i skogen. Där bodde hon i femton år ensam i en liten hydda och måste krypa till vattenstället för att inte törsta ihjäl. Hon var alldeles försvarslös — en hyena bet sönder den friska foten.

I den situationen blev hon funnen och omhändertagen av Kyrkans hjälpare.

Nr 1. Fastan och Påsken 1967

Denna sparbössa kommer från Er kyrkoförsamling — men egentligen från Joro och hennes olyckessyskon på olika håll i världen. Lutherhjälpen arbetar energiskt genom skolor och utbildningsprogram för att bryta okunnigheten och därmed bekämpa sjukdomar och fattigdom och hindra sådana tragedier som Joros.

Sparbössan är den möjlighet, som vi har i Fastan 1967, att rädda människor i Asien, Afrika och Latin-Amerika från *skräck och vidskepelse*. Den är vår möjlighet att rädda människor från *lepra, trakom och andra svåra sjukdomar*. Men först och sist är den ett redskap att *ge dagligt bröd åt svältande människor* — »att bryta vårt bröd med den hungrige».

1967 års Fasteinsamling gäller stora och *viktiga insatser*. Här är några exempel på vad Lutherhjälpen *vill* genomföra med hjälp av sparbössorna:

- Ett *kycklingprogram i Grekland*. Det skall producera 1,2 milj. kycklingar om året och försörja flera tusen människor.
- *Leprahjälp i Etiopien* och fortsatt drift av missionsradion »Evangeliets Röst» i samma land.
- Skolor, tryckning av en halv miljon läroböcker m. m. i *Tanzania*.

- Ett *lärarseminarium*, som ger den lutherska kyrkan på *Madagaskar* möjlighet att utbilda 270 lärare åt gången.
- Bispisning, brunnaborrningar, jordbruksskolor m. m. i *Indien*.
- Fortsatt drift av »rullande mjölkbarer», yrkesskolor, kliniker m. m. i *Hongkong*.
- Tbc-hjälp, hem för amputerade i *Korea*.

Sparbössan på matbordet ber om en slant varje dag. Ni ger hur mycket eller hur litet Ni vill. Men om vi får göra ett praktiskt förslag:

Hur vore det om vi i Fastan 1967 skulle avstå minst en procent av vår inkomst till dem som hungrar

Har vi råd med det? Det har vi nog. Medan vi i Sverige under 1965 gav ut 330 miljoner kr. på u-hjälp — statlig och frivillig sammantagen — använde vi 743 miljoner till kakor och bakelser. Det är bara ett exempel. Alla Ni, som känner ansvar inför tidens stora nöd, är säkert överens med oss om att vi borde ha råd att använda lika mycket pengar till bröd och ris åt dem som svälter som till sötsaker åt oss själva.

»Ett brutet bröd» är mottot för Fasteinsamlingen 1967. Det vill också påminna oss om Faste- och Passionstidens budskap till var och en av oss — om det Bröd, som »kommit ner från himmelen för att giva världen liv». I våra tempel får vi varje söndag lyssna till detta budskap.

Särskilt hälsar vi Er välkommen till gudstjänsterna i våra kyrkor *Palmsöndagen den 19 mars*. Vid dessa gudstjänster får vi gemensamt bära fram våra sparbössor.

Sparbössan vädjar om en plats på Ditt bord. Den behöver väl inte vädja förgäves?

Säkert finns det många, många hem, som i så hög grad upplever tidens nöd

En välkomsthälsning

Falköpings pastorat har glädjen välkomna sin nye komminister Stig Luttermark med familj, den andre komministern här med det efternamnet. Omkring sekelskiftet 1600—1700 verkade hans namne i Falköping.

Stig Luttermark och hans maka Inger är väl kända från tidigare tjänstgöring i stiftet, då Falköping var deras hemort.

Vi möter dem med stora förväntningar, vi räknar med ett gott och förtroendefullt samarbete, och vi önskar dem Guds välsignelse i arbetet och i hemmet.

R. J.

som sin egen nöd, att de vill ge en hundradel av sin inkomst.

Med tacksam hälsning

Rudolf Johansson Gordon Möne

Göran Lewin Stig Luttermark

Karin Karlström

NÅGOT OM KYRKANS EKONOMI

Kyrkan är till sitt innersta väsen en *andlig storhet*. Men eftersom hon har sin verksamhet i denna tiden behöver hon också en *materiell grund*. Våra fäder insåg detta, och i avsikt att skapa ett materiellt underlag tillkom den kyrkliga jorden. I centrum står sockenkyrkan. Ordet socken har man velat härleda av verbet *söka*. De, som sökte sig till samma kyrka, bildade en *socken*. För att få bygga kyrka krävdes som regel biskopens tillstånd. Den uppfördes genom dagsverken. Villkor för dess viginning var, att den var utrustad med mässtyg (kalk, patén), skrud och jordegendom. Denna jord överlämnades genom s. k. skötning. Den innebar ett överlåtande med full äganderätt och tillgick så, att man lade en torva av det markstycke, som skulle överlämnas, på en utbredd mantel. När det gällde skötning av den jord, som skulle utgöra kyrkans och prästernas materiella underlag, skedde skötningen på altaret. (Vi har antagligen ordet i sköttningsgårdarna i Luttra). Själva kyrkans inkomst utgjorde från början av sädestionde, offer och gåvor. Prästen inkomster utgördes av avkastningen av prästgården, en tredjedel av sädestionde samt hela s. k. kvicktionde (boskap). Två tredjedelar av sädestionde gick till kyrkan, biskopen och de fattiga. Från början hade varje socken sin egen präst. Men socknarna var speciellt i Västergötland mycket små och kunde i längden inte svara för prästens underhåll. Så sammanfördes flera socknar i ett s. k. gäll. Den äldsta kända bland Falköpings kyrkoherdar var en Haquinius de Frigiaerakr, som omnämnes 1311. Friggeråker kan från början ha varit moderförsamling, men genom att Falköping var en handelsplats, övertog denna församling rangen som moderförsamling. Men enligt en uppgift skall inte mindre än 7 nu raserade kyrkor ha funnits inom pastoratet. Ordet gäll utbyttes på 1700-talet mot det numera

använda namnet pastoratet. Ett pastorat. Ett pastorat utgöres av en eller flera församlingar, som tillsammans svara för underhåll av prästgårdar och präst samt numera även kyrkomusiker. Varje församling däremot svarar helt för underhåll av *egen kyrka* och den *församlingsverksamhet*, som där bedrivs. I vissa fall kan två eller flera församlingar bilda en kyrklig somfällighet, såsom fallet är med Falköpings stads- och landsförsamlingar.

Vad beträffar pastoratets ekonomiska uppgifter, så har ju för länge sedan den gamla ordningen med tionde och prästens egen brukning av jorden upphört. Intill 1862 skötte prästerna själva gårdarna. Från 1910 är utarrenderingen obligatorisk. Sedan 1932 svarar pastoratet självt för den ekonomiska förvaltningen under en viss kontroll från stiftsnämnd och boställsnämnd. I princip utgör fortfarande avkastningarna av löneboställena underlag för prästlönerna. Men härtill sker i allmänhet en utdebitering, en s. k. församlingsavgift och en till kyrkofonden inlevererad allmän kyrkoavgift, (bl.a. för pension år emeriti), vilkas uttagningsbelopp för varje år bestämmes av Kungl. Maj:t. Genom den s. k. kyrkofonden, som bildades 1910, sker en utjämning mellan de pastorat, som inte själva kan bekosta lönerna och dem som är s. k. överskotts-pastorat. Falköping är ett sådant. Bland posterna utöver lönerna för präster och kyrkomusiker kan nämnas kostnaden för folkbokföringen och allmän förvaltning. Inkomsterna utgöres av hyror, arrenden, räntor (bl. a. av prästlönefonden som erhållits genom försäljning av lönebostället i staden). Utdebiteringen för 1967 för Falköpings pastorat är 30 öre.

Bland utgifterna för församlingen (Falköpings stads- och landsförsamling) märkas allmän förvaltning, S:t Olofs kyrka, Församlingshem, församlingsvård, begravningsväsende (det se-

Predikoturer för Falköpings pastorat

FEBRUARI—MARS 1967

Sönd. och helgdag.	S:t Olof	Mösseberg	Fredr.	Las.	Falb.	Frigg.	Torbj.	Luttra
Febr. 5 Fastlagssönd.	Lw 11 N	M 17	J 11	J	Lw n	A 11	A 14	M 11
12 1 i Fastan	M 11	Lk 11	J 17		Lw	J 11 N	Lw 11 N	Lk 14
19 Botdagen	J 11 J 17 n	M 9.30	Lw 11	J	Lw	Lk 14	Lk 11	M 11 N
25 Lördag		M 18 n						
26 3 i Fastan	Lw 11	J 11 F	Lk 17		M	Lk 11	M 11	J 14
Mars 5 Midfastos.	Lk 11 N	Lw 17	M 11	Lk	M n	J 11	J 14	Lw 11
12 Marie Beb.-d.	M 11	Lk 17	J 11		J	Lw 14	Lw 11	Lk 11
19 Palmsönd.	J 11	M 11	Lw 17	J	Lk	Lw 11	Lk 11	M 14
23 Skärtorsd.	M 19.30 n	Lw 17 n		n	Lk n	J 19.30 n	Lk 19.30 n	J 15 n
24 Långfred.	J 11 Lk 17	M 11			Lw	Lw 11	T 11	M 14
26 Påskdagen	J 9.30 F Lw 11	Lk 11		Lw	Lk	M 11	M 14	J 11
27 Annad. Påsk	Lk 11	Lw 11	M 11				J 11	

Reservationer för ändringar.

J = kyrkoh. Johansson
Lw = kyrkoadj. Lewin
M = komm. Möne
Lk = komm. Luttermark

A = kyrkoh. Almegård
F = familjegudstjänst
N = högm. med Nattvard
n = nattvardsgudstjänst

Passionspredikningar hålles i Falköping i församlingshemmet onsdagar.
I de övriga församlingarna enl. pålysningar.

Detta nummer

handlar mycket om pengar! Men penningen har en väldig betydelse. Den kan vara i tjänst hos neddragande och destruktiva krafter. Men den kan också mobiliseras i det godas tjänst. Tänk om en bråkdel av det som satsas på det onda kunde användas i Kristi kärleks tjänst! Skulle inte då mycket se annorlunda ut här i världen?

Man kan demonstrera

för u-landshjälp på olika sätt. Trettondedagen demonstrerade kyrkfolket i Falköping för u-landshjälpens inte genom att kräva mer av andra utan genom att lägga över 16.000 i missionskollekten själva. Detta nummer av kyrkobladet ger tips på flera möjligheter att demonstrera i handling i stället för med ord.

Psalm i passionstid

*Se, vi gå upp till Jerusalem
I heliga fastetider
Att skåda, hur Jesus Krist,
Guds Son,, I syndares ställe lider.*

*Se, vi gå upp till Jerusalem.
Vem går att med Herren vaka
Och, såsom vår himmelske Fader vill,
Den smärtfyllda kalken smaka?*

*Se, vi gå upp till Jerusalem,
Till Frälsarens kors och pina,
Till Lammet, som offras för världens
skuld,
För dina synder och mina.*

*Se, vi gå upp till Jerusalem,
Till staden den evigt klara.
Oss Frälsaren sag, att där han är
Vi skola med honom vara.*

(Paul Nilsson).

nare kostar för 1967 239.819 kr). Kostnaden för församlingsvården i Falköping utgör nu 129.666, varav något över 50.000 till löner m. m. Mössebergs kyrka får 25.000 kr i driftsbidrag. En välkommen förstärkning har med åren skett för den s. k. frivilliga församlingsvården. Alltmer inses behovet av kraftiga insatser för söndaksskola, konfirmanderna, juniorarbete och övrigt ungdomsarbete. Samma är förhållandet i annexen. Utdebiteringen för Falköpings stads- och landsförsamlingar är för 1967 50 öre, för Friggeråker 20 öre, för Torbjörntorp 1 kr. och för Luttra 1:10. Härtill kommer även för dessa uttaxering till pastoratet med 30 öre. I hela utdebiteringen utgör således utgifterna för kyrkans verksamhet en ringa del. — De, som utträtt ur kyrkan betalar skatt till omkostnaderna för begravningsväsendet samt folkbokföringen, vilka beräknas till 60 proc. av utgifterna . . .

Att tala om kyrkans ekonomi utan att nämna den helt frivilliga insats, som nu sker på många områden, skulle vara att glömma något mycket väsentligt. Mössebergs kyrka är ett exempel på vad offervilja och intresse kan åstadkomma. På Fredriksberg arbetas för en kyrka. De goda kollektorna, speciellt till kyrkans ulandshjälp (Missionen och Lutherhjälpen och I. M.) samt inkomster vid försäljningarna ger hopp om att kyrkan, även om förändringar inträffar i hennes förhållande till staten skall kunna fortbestå. Omkring 90 proc. av Sveriges folk betjänar sig av kyrkan vid de olika förrättningarna. Det kan väl förväntas, att de som fortfarande önska så göra, skall vara beredda att också taga ansvaret för det ekonomiska underlaget. Sist vilar dock kyrkans ekonomi på kärleken till kyrkan och det hon företräder: Uppgiften att alltjämt förkunna evangeliet för vårt folk.

G. M.

Församlingsveckan

hålles i Falköping tiden 6—12 mars. Program tillkännages senare.

Hur har det gått med de vita bussarna?

Av de 50 stycken, som kom på Falköpings lott enligt principen att en procent av hemmen i Falköping skulle ta emot en sådan buss, har till dato 25 kunnat placeras. Några enskilda ha tagit emot en buss. Betydligt fler skulle kunna göra det. I de flesta fall har bussarna kommit in i något kollektiv, en syförening, en industri, ett affärsföretag, en skolklass, där man kommit överens om att sammanskjuta 30 kr. pr månad, som det är frågan om. I flera fall rör det sig om sådana, som redan *förut* är engagerade i givande. Deras hjärta har inte heller här stängts till. Möjligheten står öppen för den eller dem, som *inte än engagerat* sig att ta emot en buss. Det innebär, att *så länge jag har bussen*, skall det komma 30 kr. i den varje månad, vilka sedan översändes till Lutherhjälpen för dess u-hjälp. Under fasteinsamlingen kan de, som själva har en buss, antingen fortsätta med den eller i stället vara med om den allmänna insamlingen genom fastesparbössan, som nu utdelas till alla hushåll. Bussen kan erhållas genom församlingens präster eller på pastorsexp.

"HINDREN ÄRO MÅNGA"

Vi går för litet i kyrkan. Men varför tala för andra? Här bör man tala för sig själv: jag går för litet i kyrkan. Och följden är, att de som står mig närmast också går för litet i kyrkan. På sommaren tycker vi att vägen är för lång. Det är den inte, om den också verkligen är en halvmil. De få gånger vi passar det vackra vädret och går, ångrar vi oss aldrig. Bara att stiga upp och rusta sig för kyrkogången, för högtid med sig. Är det då en vacker sommardag med fågelsång och hökskrik i det svindlande blå, är själva vandringen genom hagarna och skogen en gudstjänst. Vi ser hela tiden det vita kyrktornet på näset mellan sjöarna, det vackra målet för färden.

På vintern . . . Ack, då har vi kyrkan om nästa gathörn och ingen väg att skylla på! Ändå kommer vi så sällan dit. Man blir inte kyrksam i storstaden. Det är inte stadens fel, det är vårt eget. För några år sedan, då vi bodde nästan vägg om vägg med Storkyrkan, hittade vi oftare till templet. Uppriktigt sagt berodde det mindre på söndagsfromhet än på pietet och historisk esteticism. Storkyrkan, gamla Bykyrkan, gamla Nikolia, är ju Stockholms äldsta kyrka, den svenska reformationens födelsekyrka, Olaus Petri kyrka, kröningskyrkan, konungarnas kyrka, till gagnet Stockholms domkyrka, och mycket annat, som inte har med det rätta sinnet att göra. Men Guds Ord rår ju på också sådana stämningar . . .

Man måste gå i kyrkan ibland, om man inte är en hedning. Även om ens kristendom är mera personlig, historiskt stämd, ett arv, en länk till fäderna, fosterländsk och protestantisk balanserad. Kalla det gärna statskyrkokristendom. Kanske är det då, man bara går ibland, när kammarbehovet av sjäларыkt inte räcker till. Det är för litet, men vore

även detta behov någorlunda allmänt, så skulle det inte vara så tunnsått i kyrkorna.

Jag vet ingen, som skrivit vackrare och sannare, innerligare och andligare om den svenska kyrkan som syn och tempel, än Almqvist. När han skrev de orden och förnam den känslan, hade han frid i sin själ, den olycklige och disharmoniske diktaren. De följer här ur Kapellet i »Folkklivsberättelser», kanske det ljusaste han någonsin skrivit — jag menar dessa sköna berättelser:

»Efter en stunds rodd, då de omfarit udden, upptäckte sig kapellkyrkan, vilande vit och mild mitt i sitt gröna landskap. Vilken åsyn! Redan blott det, att en kyrka står där — låt vara av sten eller trä — redan blott denna gestalt har en omätlig inflytelse på människan. En byggnad reser sig för ögat, uppsatt utan allt ändamål, än för kärlekens och fridens skull allenast. För ingen ekonomisk nytta är den byggd — men för andelivets oberäknliga nytta. Själ under ett osynligt värn, beskärmar denna byggnad människorna osynligt. Få hus på jorden kan man se utan att betrakta deras väggar med en viss större eller mindre rysning för de ohyggliga saker, som därinne kanske förövat. Men kyrkan — vilket förvånande hus! — oskuld tycks vara dess tak, himmelsk omvårdnad dess väggar, vörnaden dess golvstenar, varpå människan trygg och räddad undan världen får stiga.»

Får man inte lust att gå i kyrkan, när man läser detta?

Ivan Oljelund

(Saxat ur en gammal
Göteborgs Morgonpost)